

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus pleniſſimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Jn Omnes Totivs Anni Dominicas Æstivas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica XV. Post Pentecosten.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56306](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56306)

suos prouidentiam deprædicasset, nec hac forte petitione aliquod fidei suæ detrimentum adferret. Erubuit, inquit, petere auxilium à Rege, quia dixeramus Regi, Manus Dei nostri super omnes qui querunt eum in bonitate. quam obrem nolite solliciti esse.

Vestrum autem est, ex auditis, Catholici, veritatem elicere, Euangeliū hoc præceptoris loco sit, Deoque ex toto corde seruite, mūdo valedicite, memineritis deinde, fieri non posse, ut quis duobus seruiat dominis, Deo inquam & diuitiis, illas nolite complecti, & ab avaritia quam longissime recedite. Cogitate adhæc, ditissimos quoque esse inquietissimos: & suis rebus contentos & quietos, esse ditissimos. Interrogatus olim Epictetus, quis diues inter mortales dicendus esset, ait, *Cui satis est quod habet: à Socrate et iam cum peritum esset, quis omnium foret opulentissimus, ait, qui paucissimū contentus est.* Democritus cum interrogaretur, quæ compendiosissima ad diuitias comparandas via esset, respondit, *si cuncta tanta pauper fuerit: quod qui fuerit affecutus, suis contentus est, & satis habet: qui vero satis haber, & cui sua sufficerint, omnium est mortalium ditissimus.* Fugite itaque avaritiam, diuitias contemnite, nūmiam sollicititudinem exuite, & diuinæ prouidentiæ innitamini.

Ad hoc scilicet, Euangeliū tuum inuitat Domine, hoc etiam facere hodie proponimus, non diffidemus de tua, quam de creaturatum tuarum cōmodo habes, prouidentia: & sancte iuramus ac promittimus, nullū vñquam dominum præter te admittere, aut agnoscere: pollicemur adhæc a fide data nos obstringimus, in diuina tua prouidentia semper nos confisuros. Valeant igitur curæ & anxietates de futuro, à liberali tua manu solum omnia necessaria nostra exspectabimus. Et quoniam tu, & non aliis, tam egregie volucres cœli enutris, quæ neque seruant neque metunt: quoniam lilia agri tanto de core & venustate conuictis, quæ nec labo- rant, aut nent, maiora haud dubie à te exspectamus inquam, totes nos à te enutriendos, vestiendos, quoties opus fuerit. Spes igitur firma quæ concepimus, & tua singularis prouidentia nos exstimalunt, ut ad Euange-

lii præscriptum omnia terrena despiciamus, & quæ beatiorum sunt, in cœlesti habitaculo reposita, nancisci merecamur: nihil enim debet illis, qui regnum Dei ante omnia quæsierunt: ad quod nos deducant Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

DOMINICA XV. POST PENTECOSTEN.

Partitio.

- I. De triplici mortis genere.
- II. De mortuæ necessitate.
- III. De obliuione & memoria mortis.
- IV. De more, & honore funebri.
- V. De exportato defuncto.
- VI. De defuncta vidua.
- VII. De excitato defuncto.

Ecce defunctus efferebatur, filius vnius matris suæ, & hac vidua erat. Luc. 7.

F I G V R A.

Celebris ille Propheta Elias, is inquam, *J. Reg. 14* Elias, quem coruus esurientem pavuit, quique, quem cœlitus aduocauit, quo Deo illas iniurias vindicaret, in Sareptam opidum, haud procul à mari & Sidone situm, cum veniret: supernaturali quadam potentia, pauperculae viduae filium à morte ad vitam suscitauit: cuius miraculi fama per omnes mox Sidoniorum fines diuagata omnes in admirationem & stuporem rapuit. Hic vero videmus Iesum Christum, quem ut Eliam Iudæi suspiciebāt, Naim oppido tribus Isachar haud procul à Capharnaum, appropinquantem, adolescentem filium vñcum matri suæ resuscitantem: quo miraculo omnes Galilææ vrbes perculæ & erectæ Christum ut hominem cœlo lapsum suspexerunt. Propheta puerum excitatum sospitem & vescutum matri reddidit: etiam Christus: quæ eum velut ab inferis prouentem amplexa est. Eodem vtrōbīq; circumstantiæ, & inter vtrumq; sympathia singularis: vtrōbīq; filius: vidua hic, vidua & illuc: mortuus in Sarepta, mortuus in Naim, ad vitam reddit, miraculum

lum denique vrobique. Vnicum vero discri-
men est, quod Elias precibus ad Deum fuisse
suum excitarit, Christus autem autoritate
quadam & potentia absoluta. Hoc vobis
mysterium hodie expositurus sum, modo
Spiritus sanctus intellectum claritatis sua
lumine illustreret, & Beatissima virgo patroci-
nio suo succurset. In hanc igitur rem salu-
tionem Angelicam offeramus.

AVE MARIA.

I. Magna peccati malitia est & peruersitas,
Auditores, adeo ut verbis explicari, & ora-
tione cōprehendi nequeat: & quamvis infi-
nitam in orbem inuenierit mala, e quibus de il-
lius nequitia augurari licet, in tribus tamen
mortis generibus, que homini intulit, ea po-
tissimum apparet. Morte scil. corporis, quae
est naturalis: anima, quae spiritualis, tercia
damnationis, quae perpetua est. Adeo ut cru-
delitatis Iob, quam erga Absolomum re-
gni totius hæredem, sed in patrem pessimo
Architophelis instinctus insurgentem, exercuit,
hoc mihi loco non inopportune in mentem
veniat, qua tribus eum lauceis transfodi-
do, virg. & honorum cursum interrupit. Infe-
lix hic Absolom imago & typus erat proto-
plasti Adami, qui cū immortalis ad immor-
talem gloriam, celi coronam & beatitudinis
succellectionē coactus esset, sed deinde aduersus
Deum, patrem suum & regem, demonis
instinctu & consilio insurrexisset: peccatum
Iob in instar ipsum persequens, tribus illum
lanceis transfodit, id est, tribus mortis gene-
ribus subiecit, stolidum illius propositum in-
uerit, ambitiones & conceptus interrupit,
denique vitam eripuit. vade Apostolus: per
unum hominem peccatum intravit in mundum,
& per peccatum mors.

Rom. 5.
Din. 7.
Mors be-
st & feroci
compara-
ta.

Vidit olim Daniel propheta prodigiosam
quamdam belluam, vīso similem, tres dentiū
ordinēs habentem, & infinitos homines de-
vorantē: Et ecce bestia alia similius vīso in parte
stetit, & tres ordines erant in ore eius, & in den-
tibus eius, & sic dicebant ei: Surge, comedere car-
nes plurimas. Cum bestiam hanc intueror pro-
pius, verum peccati hieroglyphicum mihi
videre video: ipsum namq; ferox & porten-

tosa quædam belluæ est, quæ in ore tres leti-
ferorum dentium ordinēs semper p̄fert, id
est, tria mortis genera, quibus mordet, la-
niat, & omnes omnino mortales deuorat.

Fingunt Poetæ mendaciorum artifices, & Cerberi
fabularum concinnatores, apud inferos ca-
nem reperiri tricippitem, qui ad orci ianuam
excubans custodiat introitum & miseros da-
minatos infasto latratu allatret, arque hunc
cerberum nuncuparunt. Hæc quidem fabu-
la, hinc tamen veritatem elicere possumus, &
dicere, peccatum trifaucem canem esse, tar-
tari custodem, qui perpetuo miserum homi-
nem, qui iam inde à paradisi terrestris amis-
sione ad mortem condemnatus est: allatrat
& impedit. Tria autem cerberi huius capita,
tria mortis genera sunt, quibus omnes ho-
mines inuadit.

Tria esse refert Salomon, per quæ mouea-
tur terra, & quartum, quod penitus nequeat
sustinere. L' teralem sensum, quem ille intē-
dit, omittens & ad solitas allegorias meas de-
flectens, dico tria hæc, quæ orbem vniuer-
sum concuriunt, tria mortis genera esse, quæ
omnia exagitant, & vastant, & quartum, pec-
catum esse, quod eadem inuenit, quodq; pe-
nitus intollerabile. Vel potius dic hominem
terram esse, cum scriptura dicat, *Terra, terra,*
terra, audi verbum Dei: at terra, quæ à tribus
agitatur mortis generibus, quibus homo
ob peccatum iam inde ab incunabulis ob-
noxius est.

Tria quoque esse ait, quæ p̄ræc̄teristi *Eccle* 20.
meat ac vereatur, à tribus, inquit, timuit cor. Tria hor-
meum. Suo eadem ipse modo exponit: equi-
ribilia. *Tria* alia via infistens, & littera relieta myste-
riū securus, dico tria hæc quæ timorem in-
cutiant, tria item mortis genera quæ pecca-
to adducta sunt, non immerito posse appellari, mortem inquam naturalem, spiritualem
& æternam, quæ adeo terribiles sunt & for-
midandæ, vt vñica illarum memoria omnes
mortales percellere posset & cōcutere. Quid?
annō ipsa mortis naturalis formido ita Chri-
stum in omnibus corporis & animæ parti-
bus concusserit & consernauit, vt sanguineo
sudore totus maduredit?

Tres Ioannes in Apocalypsi plegas enu-
merat, quibus tertia hominum pars, igne, fu-

Kk 3 mo

mo & sulphure extincta est, & enecta: *Et ab his tribus plagiis occisa est tertia pars hominū, de igne, & de fumo, & de sulphure.* Qui moraliter hoc exponere, & secreta ciudem rimari voluerit, dicere iure poterit, peccatum esse homicidam, & sicarium, qui tribus plagiis mortalibus, id est tripli morte, non tertiam hominis partem, sed omnes profemodum mundi incolas obruncat & inuidit. O plagiæ letiferas & mortales.

Prima plaga est mors corporalis, quam peccatum originale inuenit: quæ sicut lapillus statuæ Nibuchodonosoris, fragilitatis nostra pedes feriens, corporis colossum & humanæ naturæ statuam in einerem redigit. Audio scilicet. Apostolum clamantem: *Per unū hominem peccatum in mundum, & per peccatum mors.* Corpus ante peccatum singulari quodam priuilegio & gratia Altissimi, ab omnibus fortunæ vestigibus & tributis liberum erat & immune, & aduersus mortem immortale. Sed postquam peccatum omnes illi dignitates traxit, nobilitatem abstulit, ac velut plebeium & gregarium militem constituit: integrum illius exitium & interitum machinans, ad cineres & sepulchrum ipsum condemnauit. Decretum mortis audire vultis? An non Adamo in terrestri paradiso diutum fuit: *Puluis es, & in puluerem reverteris.*

Secunda, est mors animæ, quam spirituale homicidium dicere possumus, quam tunc anima subit, quando gratia excidit: hanc enim ubi amittit, vitam amittit, quod enim corpori est anima, hoc animæ gratia: ac de illa Apostolus locutus intelligitur, *Existimare vos mortuos quidem esse peccato.* Erat Epistola ad Ephesios, *Cum efficiuntur in delictu & peccatis vestris.* quasi diceret, Cogitate & animo voluite tempora illa, quæ Euangeliæ promulgationem præcessere, in quibus in peccatis mortui eratis & sceleribus grauissimis. Quis vero de hoc dubiter, cum aperto scriptura testimonio constet, dicentis, *Animæ quæ peccauerit ipsa morietur.*

Tertia plaga, mors est æterna, peccati abortiuum, tartaro prognatum: hanc Christus Iudeus olim interminatus est, quod penitentiam agere contemnerent, *Et in peccatis vestris moriemini.* In peccatis autem mori est,

damnationi obnoxium viuere, in æternum iucundissima Dei visione prænatum esse, in suppliciis sempiternis agere, & mortem permanentem subire. Docuit hanc me philosophia Psalmographus, *sicut ones, inquit, in inferno psal. 48. positi sunt, mors depascat eos.*

Primum quidem est tribus hisce mortis genibus graue est & meruendum: dicit enim Aristoteles, *omnium verbiūm terribilissimum est mors.* Secundum autem longe deterius: at tertium maxime formidandum. Documentum quippe Psalmi carmina, mortem peccatorum esse pessimam: cui suffragatur etiam Augustinus dicens: *Illa autem mors est grauior, lib. 13. h. 4. & omnium malorum pessima, quæ non sit separata a morte.* ratione animæ & corporis tantum: sed in aternam paenam potius virtus & complexus. ibi enim erunt homines semper in morte, ac per hoc numquæ viventes, numquæ mortui, sed sine fine morientes. Huc etiam spectabat Redemptor ipse, cum in Euagelio diceret Apostolis, *Timete eum, qui potest animam & corpus mittere in gehennam:* id est, non metuite corporis mortem, quæ gladio infertur aut laqueo, sed infernalem, quæ à peccato originem trahit.

Cæterum duabus postremis mortis generibus omisissis, de primo hodierna die, occasione Euagelicæ historiæ, in qua adolescentis defunctus ad tumulum deferebatur, loqui decreui. funeralis exequias & pompam funebrem describit Lucas: *Ibat Iesus in ciuitatem, quæ vocatur Nain, & ibant cum illo discipuli eius & turba copiosa: cum autem appropinquaret porta ciuitatis, ecce defunctus effrebaratur filius unicus matris sua.* Ut autem tristes has exequias & feralem pompam ob oculos vobis ponam, primo de adolescentis huius morte, ac deinde de eiusdem resuscitatione verba faciam. Ad audiendum vos accingite, quidem me ad dicendum dispono.

Primum igitur partis fundamētum sit, mortem omnibus in genere hominibus cōmū. Omnes nō esse, & nemine ab eiusdem tyranide & lemoribus viuere immunē. *Quis est homo qui vivoxuet, & non videbit mortem?* ait olim David: & cordata illa Thecuitis Absolomū profugum patri recōciliare satagēs, *Omnes moriuntur, & velut aqua dilabimur in terram.* Apostolus vero ait, *statutum est omnib. hominibus semel mori.* Heb. 9. Origenes

Origenes, qui anno CLXXXIX. natus, tandem ob fidem Christianæ defensionem capite plexus est decimo Imperii Seueri anno quodam loco scriptus, duas quidem Deum officinas in mundo constituisse, vnam herbis & simplicibus medicamentis refert, aduersus corporis dolores, alteram scripturæ, quæ animæ morbis mederetur; nullum vero mortis depellendæ medicamen instituisse. *Quod* longo ante tempore prædixerat sapiens, *Non est medicamentum exterminij.* Vnde & postea triuialis ille versiculos inuenit: *Contra uim mortis non est medicamen in hortis.*

Philosophi nonnulli cum obsequiorum Alexandri Macedoni imperiis mercedem postularent, atq; ille annueret, dicens, *Quam volueritis, petite, & haud dubie impretrabitis.* Tū omnes vna voce dixeris, *A morte non immunes præsta, & immortalitate dona.* Quo audito rex sapienter respondit, *Nemo dat, quod non habet.* Curigitur, inferebant illi, cum te Parcæ huic obnoxium faceris & ceterorum mortaliū in star mortalem, patetis allentatores auribus tuis occinere, *in eternum viue?* Edocere videlicet superbientem volebant, sua ut fragilitatis & vilitatis meminisset, sibique persuaderet, esse se non minus quam alii, morti obnoxium: & ipsum mori, *oportet esse omnes cogens, & quod à nemine euitari queat.*

Scribit Ioannes in Apocalypsi vidisse se eum quitem pallido insidentem equo, cui in quatuor orbis terminos data esset potestas: non aliam autem equitis huius expositionem adducemus, quam eam ipsam, quam Ioannes ipse attulit, mortem per hunc denotari dum ait, quæ citato cursu per omnia diuagatur: pallidus autem est quod hominibus pallor inducat: potestatē habet per omnia diuagādi, quod mortis iurisdictio vniuersalis sit, & omnes illi arma submittant serius aut citius, & corā eius tribunalī compareat, necesse est.

Habebat olim Israelicus Pontifex duab. insculpta gemmis nomina duodecim tribuū filiorū Israël. Dicunt alii quodcunq; voluerint, equidē doctiorum opinioni infistēs, dico ideo id factū, ut vīsī hisce nominibus, & Patriarcharum mortuorū reminiscens, suā etiam mortis recordaretur, sibi proponēs nō melioris se conditionis futurum: simul etiam

ut omnes inde discerent, mortem generalem esse, ciuisq; leges omnibus communes.

Veteres, ut virgē humana statum repræsentarent, ludos circenses instieuerunt, qui ceterum vitæ nostræ transitum denotabant. curabant in circō quatuor quadrigæ, quorū aurigæ suos habebat colores: primæ erant præfina, atq; hæ ver denotabat: secunda flava, præsentant & his æstas signabatur: tertia veneta, & autumnum figurabant: postremæ candidæ, qui bus hyems denotabant. Equi colorati erant & notabant humores & quatuor qualitates, vitæ nostræ præfides, & in corpus dominantes, calidum siccum frigidum & humidum: phlegma, choleram, sanguinem & atram bilē. Quadrigæ ita instructæ in stadio circulati agitabant, quod ab hac forma circus videbatur, sed tanto impetu, celeritate, flexibus & reflexibus, ut magnā intuētib. admirationē afferrent. Ionuere volebant, vitam hanc nostrā perperum cuiusvis esse, quæ a agno nos impetu ad mortem abripiat, anni sc. autigat, & quatuor vitæ ætates, variis coloris quibus currus hi ornabantur. Idq; ex mente S. S. in qua de improbis & sceleratis dicitur: *sed & Sap. 51. estimarunt lusum esse vitam nostram, & cōversationem vita compositam ad lucrum.*

Quod exæcata hi ethnici hoc emblemate *Dan. 2.* designarunt, Nabuchodonosori regi & simul omnia in genere hominib. olim Deus ad oculum in alia quadam figura demonstravit. Hic igitur rex eo insolentia cū venisset, se ut immortalem crederet, & quid amplius cerevis hominib. possidere, hoc à Deo somnio, vel potius viso ad meliorē mentē reuocatus fuit. Vidi igitur dormiens ingentē statuam, è variis conflatā metalli generib. in quib. omnes vitæ nostræ status, tum qui modo sunt, tum qui futuri, representantur. aureum illius caput imago erat regum & principum, brachia argentea, consiliariorum, prælatorum, & iustitiae ecclesiastica, quod brachium seculare vocant & ecclesiasticum, quorum vita in star agenti tinniat, & honestatis sonitum edat: venter & femora ænea, militū, armatorū, pugilū: pedes lutei & ferrei, totius plebis ac vniuersitatis reip. & ecce cū hæc somnians animo agitaret vel potius agitando somniaret, ecclæpillus luteis statuæ huius pedibus aduolutus oēm hanc machinā in terrā deiecit, & colosum

Iosephum
Alexandri
apophth.

Apn. 6.

Exod. 18.

redegit in cineres. Exponite regium hoc somnium ut lubuerit; & ei quam volucitatis interpretationem ascribite: equidem semper credidero mystice hic designatum, omnes morti esse obnoxios, & minima occasione data tam magnos quam pusilos, tan diutines quam pauperes ad tumulum descendere & in cineres conuerti. An non hoc egregie est somnia interpretari?

Ioel. 1.
Ioelis visio
a legorice exposita.

Ioel Propheta visis quatuor plagiis sanguineis, quas in populum se immisurum Deus comminabatur, postquam omnes terrae in colas ad tam tragicum ac funebre spectaculū inuitasset ait, *Residuum erucis comedit locusta, & residuum locusta comedit brachus, & residuum bruchi comedit rubigo.* Ille quidem de insectis locutus est; sed visionem hanc alii diversimode exposuerunt: sunt qui credunt, quatuor hic monarchias designari, Chaldeorum vel Babyloniorū, Perlatum vel Medorum, Græcorum & Romanorum. Alii vero de ingenti illa fame quam Deus terrae immisit, quando infecta & animalcula segetem, militum instar per agros graftantū, demolita sunt. Ego vero cum plurimis magni nominis viris, de morte eadem intelligo, quæ deuorat ac depascitur omnia in mundi huius agro, ut nulla sit arbor, quam non depascatur, honores, nobilitatem, diuitias, scientiam, &c. quod scilicet fortuna intactum præterit, quod morbo eripi nequit, quod bellum fecit reliquum, mors tandem auferet ac diripiet, atque ita factum, ut residuum bruchi comedenter rubigo. Quamobrem concludo, mortem omnibus communem esse, eiusque memoriam assidue conservandam.

III.

Postquam Deus statuam, quam superius iam descripsimus quæ mortem denunciabat, Nabuchodonosori dormienti ostendisset, astu & vafricie factum est diaboli, qui illius memoriam semper ex animo nostro delere conatur, ut mane exerceatur somni penitus fuerit oblitus: at Deus qui eam nobis semper ob oculos & in animo versari vult, Danielē ei destinavit, qui somnium exponeret, & interpretationem ageret. O dementiam hominum! in lecto vitæ huius interdum, sortis nostræ variationem mutationemque in mentem reuocamus, & ad ymbram usque mortis per-

tingimus, sed confessim nos retrahit diabolus, eiusque memoriam animo euellit; at mortis ob Deus, qui est beatitatem, qui nullo non tempore salutis nostræ studiosus est, Danielē induit nobis excitat, concionatores inquam & doctores, sanctasq; inspirationes, qui de morte nobiscum agant, memor famque cineibus sepulralibus conspergant.

Victima quæ ex voto Deo offeratur, cava & auribus carete non poterat: Textum legis exponens Glossa, ait per animal cauda carentes eos intelligi debere, qui de morte & iudicio, quæ hominis extrema sunt, ac quodammodo vitæ cauda, non cogitant.

Adam postquam peccasset, & graue illud Cor Deus delictum inobedientiæ aduersus diuinam sicu maiestatem admisisset, nuditatem velauit, sed idque foliis sicutulneis. S. Athanasius intima mysteria rimatus, ait, post quinq; annorum millia ideo duntaxat Christum sicutulne deinde maledixisse, quod peccatori erubescendi, in nuditate naturali regenda, usq; fuerit: non quod hinc inferre velim, nolle Deum peccati huius effecta tegi, qualia sunt nuditas, sitis, famæ, frigus, mors, & aliarum calamitatium series; sed velle ut ita nuditatem nostram tegamus & pudorem ut præcipius ramen peccati effectus, id est mors, pateat & ab omnibus videatur. Hinc est, quod primos illos prævaricatores mortuorum animalium exuviis vestiur, ideo namque eorum masculos, femelis prægnantibus ad specie cōseruationem referuntur occidit. Arque hoc De variis ex Athanasio, Theodoreto, Origene: quorum postremus in Leu. hom. 6. ait, *Decebat in Genit. ut peccator se talibus ipsis indueret, quæ essent insignia sua mortalitatis, ne posset prætendere obliuionem vel ignorantiam sua mortis.*

Nemo profecto dubitet, quin mortis memoria in primis sit necessaria, nullaque haberi in mundo academia potest, in qua plura quis discat quam in schola mortis. In cuius rei signum crediderim Deum Ieremiam, ut salutaria monita perdisceret (qui enim docere velit plurima, plurima quoque norit, necesse est) ad figuli officinam misisse, vedit hic doctus ille discipulus non nihil argillæ rotæ imponi, & in vas quam primum aptari, & deinde ex alia argilla aliud adco-

adeoq; ut die exacto plurima vasa efformata sunt; quorum hoc rumpebatur, antequam è rota exisset, illud inter siccandum, alia inter coquendum, alia iam cocta ad vnum durabant diem, alia vero diutius. Attamen omnia quoniam è luto & argilla efformata erat, facile rumpi poterant, & ad minimum impetum concussonemq; in frusta diffingi. Hæc terra è propheta, hocce lutum, hæcce rota, hæc figuli officina doctiorem reddent, quam omnes academiarum cathedræ, ibi audiens verba mea. Hem quæ mysteria! Hæc officina, mortis est academia, figulus, natura, nos vasa, rerum vero omnium vicissitudo & commutatio, tota est. Qænam Dèus bone rota! Generatio enim vnius est corruptio alterius, ait Aristot. Generatio præterit, & generatio aduenit, ait Ecclesiastes, nasci & mori ipsa ostendit experientia. Una processio mortuorum, altera viuentium: alii abeunt, succedunt alii, hi ad multos viuunt annos, illi ad paucos & statim franguntur, eo quod fragiles & lucei sunt. Ad hanc Academiam quotquot estis, confugite Christiani, omnes mortis recordemini, hæc nempe Philosophia est omnium profundissima: ad hanc officinam properate, videte fractiones, collisiones, collisiones & ruinam mortis. Atque ubi mortem cognoveritis, vos ipsos noueritis.

Huius rei figuram esse credam mirabilem illam cæci nati in Euangelio curatione, qua non corpus modo, sed & animam Dominus illuminavit: in qua inter cæteras cærimonias, lutum adhibuit, oculisque imposuit, ut viuimus in sui ipsius cognitionem veniens ad Dei tandem cognitionem perueniret. Hinc Psalmista dixit, Mirabilia facta est scientia tua ex me. Dum enim priorum meritorum exiguitatem & mei ipsius vilitatem considero, scipsum cognoscere incipio.

Cæterum veteres mirabiliter quodam symbolo ignorantiam designarunt: animal scil. pingebant pedibus leoninis, facie muliebri, & plumis totum corpus cooperatum: monstrum hoc plurimos in dies neci dabant, & infinitos ad orcum detruudebant, idque non ferro aut ense, sed ænigmatica quadam quæstiōne, scil. Ecquod est animal, quod nalcens sit quadrupes, in iuuentute bipes, in senectute

tripes. Hanc qui quæstiōnem soluere non Sui ipsius posset, vitam certo certius amitterebat: quicū- ignorantia que autem ignorat, quodnam hoc sit an- noxia est. mal, scipsum ignorat: ipse namq; homo in pueritia quadrupes est, in adolescentia & vi- rili aetate bipes, in senectute triples, cum sci- pionē græstum firmat & huiusce rei ignorā- tia inferos adauget, & tartarū damnatis op- plet. Addo insuper in vario hoc monstro, Philosophos omnium peccatorū compen- dium includere voluisse, quæ Ioannes ad tria rededit capitula, Omne quod est in mundo, aut concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculo- rum, aut superbia vita. Oculorum concupi- scientia, leo est, carnis desideria, mulier, & superbia vita, an non pluma? omnium autem horum causa ipsa est sui ipsius ignorantia, ce- ciras animi, & mortis obliuio.

Porro dici non potest, quam sit necessariū mortis semper meminisse. In huius rei signū voluit olim Domipus altare in quo victimæ offerrentur, è terra erigi, Altare de terra fa- cietū mihi, & offeretis super eo holocausta & pa- cifica vestra. Qui enim gratum Deo sacrificiū offerre voluerit, io sui ipsius cognitionis altari id offerat; & ab ara terrea ipsum profici- scatur, à corde inquā, quod è memoria mor- tis compactum sit, & è terra mortis propriæ constructum.

S. Bernardus cum probe nosset, quantum sui ipsius cognitione & vanitatis memoria emolumentu adserret, librum composuit, in quo hanc cognitionem latius dedit, cui & titulum præposuit, De consideratione ad Eugenium Papam: alud porro integro hoc libro non intendit, quam qui se cognoscere vult, à scipso incipere, & in scipso desinere debere, & simul omnes adhortatur, ut hunc de manibus non deponant, quod veræ scien- tia & totius Philosophiæ mundi huius bre- ue quoddam sit compedium. Ipse etiam Au- Duo no- gustinus, magnum illud Ecclesiæ columnen, usque opat aliud à Deo non postulabat quam scientiam Augustin. & cognitionem, sed eam in duo diuisam mē- bra, sui ipsius sc. & Dei notitiam, Domine no- uerim te, & nouerim me. Nemo autē scipsum potest cognoscere, si de morte non cogiter, quæ in essentia nostræ intimis inhaeret, & auelli non potest.

Tom. 2. Pars Æstua.

L1

Aristo.

Aristoteles & omnes propemodum Philosophi docuere rerum cognitionem à causis & Principiis veris originem habere, *scire*, inquit, *est rem per causas cognoscere*. Hisce ipse vestigiis insistē dico, ut homo plene cognoscatur illius esse notanda principia, quod nimirum fragilis sit, mortalis, terra cōpositus, & in cineres redigendus. Vera sunt hæc principia, & sacra Scripturæ axiomata, fidelariculi: quicquid seipsum plene cognoscere voluerit, & ad veram suipius notitiam pertinere, hæc notet axiomata, Christianæ religionis fundamenta & bases.

Chrys. in Mat. 16.

Chrysost. verba illa Matthæi, qui vult vire post me, abneget semetipsum & tollat cruce suam, exponens, ait hunc sequi Christum, eiusque crucem in humeris gestare, qui per vitæ huius plateasita ingreditur, ac si quotidie in crucem ageendas esset, mortem semper ob oculos & in animo habens. Maleficus enim cum ad suspendum ducitur in via non ridet, sed quo propius ad suppliciū locum accedit, quo & frequentieredit gemitus & largiores effundit lacrymas. Inuenire magnus ille Docttor vult, mortis & cinerum sepulcrum memoriam, omnem risus, iocorumque occasionem praescindere, & eorum recordari, esse crucem Christi humeris gestare, & seruatoris præcepto obsequi, nam qui mortem perpetuō cogitat, ridere profecto & lasciuire non poterit.

Referunt Lazarum, postquam à morte ad vitam reedit, nunquam deinde amplius risisse, quod semper ob oculos haberet horrorem factoremque quem olim expertus esset in sepulcro, & quem iterum sibi imminere certo sciret, mortem igitur ob oculos semper habet, & nunquam lasciuiet.

Amos 3.

Amos Propheta, Isaia & Osee & qualis (cuius liber mera & continua ad pœnitentiam extimulatio est, peccata coarguens, & graues delinquentibus pœnas interminans) iratum ait Deum Moabitum, quod regis Idumæorum ossa iam sepulta eruerint & in cineres redegerint. *Super tribus scelerib. Moab & super quartum non conuertam illos, eo quod incenderint ossa regis Idumea usque ad cinerem.* Quod docemur, Deum ad iracundiam comuoceri, quando mortuorum ossa inuen-

tur & eruuntur, id est, quando defunctorum & mortis memoria ex animo euellit & ab oculis aufertur.

Refert in commentariis suis in Iosue Aa. Mystra dreas Masis, Iosuam Iudaorum ducē mortuus in extremis Palæstinae limitibus sepulcruum esse, in loco qui nomē habet quod Masis à statua solis illuc erecta mutuatus sit. Ait in Iosue 24, nonnulli Rabiorum hanc in illius sepulcro collocatam, qua declaratum credo, hunc ipsum qui olim soli imperauerat, eiusque cūsum in medio cœli axe interruperat, mortis imperium euitare non potuisse, sed illius armis cessisse. Vel forsitan hoc ideo factum, ut hinc disceremus magnatum sepulcruum & tumulum soli expositum & in omnium oculis versari debere, id ut parvuli & plebeii videntes mortem & cineres magnorum ac regum suorum etiam recordari assuecant.

Joseph Patriarcha cum mortem instantem in mentem reuocaret, seque propediem ad patres apponendum sciret, fratres obiectatus est ossa sua ut ex Aegypto secum in terra promissionis aportarent. Hinc Rabivi & ve. Nonquies Hebrei sibi persuadent, quam primum non faciat ut ex hoc mundo Joseph discessit, illius ossa tamen magnifico eidam loculo imposita fuisse, & gyro ari in exitu Israel de Aegypto, arcam fœderis agnoscere, & duxisse, Josephi vero reliquias agmē clausisse & custodisse. Quemadmodum vero in Arca tria erant notabilia, legibus tabulæ, virga Aaron, & Manna: ita quoque inclusa in feretro Josephi tria fuisse non minus ad miranda, sc. legem, quam iā inde à mundi exordio omnib. hominibus statim fuit semel mortis, post exordio deinde virgā iustitiae, eo quod nullus à terræ exibili hac lege eximi potest. *Tu terribilis es, & pro lata quia resistit tibi ex tunc ira tua.* Id est, iam inde fuit ab Adami peccato, paradisi amissione, & ad mortem condemnatione. Postremo iuxta non absuisse, id est, certa resurrectionis ipem. Prior arca aduersus visibiles inimicos tuebatur, posterior aduersus inuisibiles & aereas potestates, peccata iniqua & diabolos: quod mortis memoria, præterquam quod summe sit necessaria, non mediocrem etiam aduersus dæmones & peccata utilitatem suggesterat.

Mosem mortuū sepelire. *Dominus in val. Dilectus Moab contra Phogor: idq; non aliam ob causam,*

Sam, & ait hoc loco Procopius Gazetus, quam
vrimposturam illius Idoli cōpesceret ac fræ-
naret. Erat namq; hac in valle fanū Priapola-
sciuus & libidinis Deo dedicatum: aduersus
carnales hasce illecebras cum Deus repagū-
lum vellet obiicere, aliud aptius nō inuenit,
quam mortis & cinerum memoriam. Nihil
enim melius refrānat & cōpescit carnis ap-
petitus, ciuisq; titillationes magis retundit,
quam mortem p̄a oculis semper gestare, &
nullo non loco ac tempore eiusdem remini-
isci. Eodem deinde loco sepultus fuit filius
regis Moab, vt mortis memoria hoc a loco
nunquam recederet.

concesserit. Tantum scilicet metus mortis
& unica cinerum memoria in regum pecto-
ribus efficere potis est.

Seculum mors est, mortis recordatio, & Mortis singulare ad omnium rerum contemptum memoria inducendum est remedium. Mirantur non omnium nulli sacerdotum Bibliorum interpres & quæ rerum concurrunt, unde nam tam liberaliter sua Hebreis contemptum abeuntibus Aegyptii traderent, quasi eadem inducitur prodigerent, & negligerent: & omnes asseuerat, vni mortis formidini id esse adscriendum, quod sc. lachrymis suffusi, & dolore & luctu ob mortem primogenitorum examinati, ac quodammodo viā, petrasi erga argentum & aurum non afficerentur, sed eadem potius negligerent & vili penderent.

Alii curiosarum rerum indagatores aliam *Num. 13.*

quæstionem proposuerunt, petentes, **Qui**
factum fuerit, ut duodecimilli exploratores,
quos Moses in terram promissionis misit,
tam amice ab omnibus exciperentur, loca os-
mnia & munitiones curiose explorarent, &
tandem etiam fructibus illius onusti in ca-
stra ad suos redierint. At duo illi, quos Iosue **los. I.**
deinde post aliquot annos misit, magna ad-
dierint pericula, ut à Raab meretrice occul-
tari clanculo debuerint, ni vitam amittere
doluisserent. Post varia allata, tandem con-
cludunt, nullam aliam tei huius statui ratio-
nem posse, quam eam ipsam quam S. Scri-
ptura attingit: quod scilicet eo quo primi
exploratores misi erant tempore, pestis &
contagio per vniuersos regni Chanaan ter-
minos graflareret & Chananæ suorū fune-
ribus adornandis intenti, ac mortem instan-
tem meruientes, loca munita & arces suas ne-
gligerent, & hæreditatis curam omitterent
nam facile, teste Hieronymo, contemnit
omnia qui semper cogitat se moritum. Ar-
vbi posteriores in terram hostilem descen-
derunt, nullus omnino de morte in vniuerso
regno loquebatur, sed omnes rebus suis de-
fendendis, restaurandis arcibus, divitiis pa-
randis in cumbentes, hostes regno arcere co-
nabantur.

Testamenti tabulis statuit Semiramis re- Semira-
gina, ut sepulcri sui lapidi hi characteres in- midis re-
sculperetur, Q. R. P. E. D. M. Q. Q. V. S. id est, gina Epi-
Quisquis regū pecuniis egurit, demoliens monu- taphium.

mentum, quo^r quo^r volet sumito. Darius autem Persarum rex hos characteres cum legisset auri cupiditate exstimulare, sepulcrum thesauri reperiundi spe sibi proposita referavit. Sed spe frustratus fuit, nihil enim præter os, fa^rtores & puiscens cadaver illic repertum, cum hac epigraphe, *Nisi malus & pecuniaru^m inexplibiliu^s fores, mortuorum loculos nunquam mouisses.* Et quamvis hoc ridiculum, & Regina hæc pudoris tantum incutiendi gratia id scripserit, hinc tamē edocemur mysticu^m nullum haberi in mundo thesaurum posse meliorem, & diuine quam mortuorum interdum ossa excusisse: & sane si quis morti consulenti auscultare voluerit, diuissimus breui futurus es^t, omnes namque virtutes diligenter & vitiis omnibus valediceret, omnemq; vanitatē mundi contemneret. Ceterū mors huius adolescentis longiorem hunc tractatum expressi^r, sed tempus iam est eundem tumulo inferendi, ac materiam reliquam, yni promiseramus, prosequendi.

IV.
Naim si-
sus.

Gen. 23.

Christus igitur opido Naim appropinquarens (quod in Galilæa sicutum haud procul à Capharnaō aberat ac bis mille passib. à mōte Thabor) ecc^o defundit efferebatur filius unius matris sua. Hic porro occasione data, de sepulturis, exequiis, mortuis, tumulis loquendum est. Ex hoc etiā Euāgeliō discimus, veterem & bonā illam cōsuetudinē mortuorū in fide Christiana ac fideliū honesto loco sepeliendō: quod hactenus semper summa religione & inuiolabili cōsuetudine, obseruatum est, & imprimis apud Iudeos, sed tā longinqua temporū sucessione, ut iam inde ab ipsis mundi, ut ita dicam, incunabulis veterissimos eorū maiores in funerib. adorandis videam occupatos. An non pater fidelium Abraham Sarē vxori mortuā sumptuosas exequias paravit? Jacob etiam mortuus ē terra Aegypti transportatur, ut in sepulchrum patrum suorum inferretur, cuius funus omnes Aegypti nobiles & purpuriati cohonestant. Ioseph morti proximus fratres rogavit, si ut post mortem funeris & tumuli rationem haberent. Ipse etiam Tobias senior testamētum condens filio iniunxit, corpus suum vita cessum terre ut mandaret dicēs, *Cum accep-
perit Deus animam meam, corpus meum sepeli-*

Gen. 50.

At maioris in pretio sepulcræ honor fuit. *Ies. 11.* in nouo testamēto. Nobilis ille Lazarus magno honore & apparatu tumulo illatus fuit: generosus etiam athleta Stephanus lapidibus obrutus à viris timoratis sepultus est, sapienter Stephanum viri timorati. Ipse etiam mundi seruator Christus sepulchrum habuit gloriosum, procurans funus illius & velut pollinctoribus Iosepho ab Arimathia nobili decurione, & Nicodemo maximi apud Pharisæos nominis, quod prævidens Propheta ait, *Et erit sepulchrum eius gloriosum.* *Esa. 11.*

Magnificas etiam in sacris literis reperio^{z. Reg. 1.} funeris stipulationes & exequias: Abneri funus prosequuntur David rex & vniuersa Israeli nobilitas, lacrymas & gemitum intimes deductum pectoribus, eius tumulo velut inferias maestantes. Galaaditæ Saulis & omniū Iudæa Principum, qui in confictu Gelboe à Philisthais erant interempti, corpus solenni pompa sepelierunt, quin David in regno successor tam grati animi certior reddiūs, nuntios in GalAAD misit, qui ingentes ob hocce gratitudinis beneficium in regis manus collatum gratias agerent. Itidas Macha^{z. Matth. 11.} baus magnus ille & generosus bellator, erga mortuos benignus, militum suorum bello interfectorum corpora terræ inferri mandauit quorum exequias, omnis illius exercitus magno luctu arguento prosecutus est, quin & pro animabus eorum, si quod forte in purgatorio supplicium incurrisse, magnam auri vim in templo offerri præcepit. Vidistis ne exequias & funus augustius quā ipsum Iacobi Patriarchæ, cui vniuersa Pha^{z. Gen. 48.} raois aula, omnes regni Principes & optimates Aegyptii interfuerūt.

Magnis etiam effertur in literis sacris se- *Tobias* nior Tobias laudibus, quod cum in captiu- mones tatem Assyriam sub rege Sennacherib, (cuius benigna caltra olim Deus Samariā oblio^r ptemen- tia per Angelum euerit ac dissipauit,) abductus esset, regis præceptum, ne quis Iudaos hinc inde per agros occisos sepeliret, quo à bestiis deuorarentur, quod inquam Deo magis quam regi obsequens ciues suos intereremos, huc & illuc sparsos domum claculo deferret, quos deinde noctu tenebris *vixum.*

visum impedientibus, terræ, magno effectu & obsequio, mandabat. Quod & Angelus Raphael deinde, merita illius recensens, velut præclarum quid & magna dignum mercede extulit & exaggerauit: *Quando sepeliebas mortuos & abscondiebas per diem in domo tua, & nocte sepeliebas, & reiunguebas prandium tuum.*

Ethnicier. Ipsitam gentiles, religionis verae experientes erga defunctos tamen se benignos & pios ostenderunt, & funera iis præclarai instaurauerunt & exequias solenes Alexander Macedo, ut refert Plutarchus, integerimum amicorum Hephaestionem, multis diebus luxit, & deinde honorificas ei parauit exequias, omnem quoque exercitum luctum voluit induere, & ut equi luctum etiam præferent, iubas illis demi iussit, & vibem in qua mortuus erat, muro spoliari, ut etiam faxa ipsa luctum quadammodo ostenderent.

Notabilis. Maximus Valerius de obsequio erga mortuos exhibendo, ad quod à natura nos obligari creditum est, agens, refert Simonide dum post navigationem per littus obambularet, in inhumatum incidisse cadaver à mari in littus eiectum, quod pro eo quod mortuis debemus obsequio, ultimo sepulcri honore afferit. Nec ingratu beneficium præstit: nam cum post aliquot dies cœptâ navigationem profici velleret & mare cōscendere, in somnis apparuit illi mortuus, & ut navigationem dif- ferret adhortatus est, si vero mare con- scendere certo decreuisset, vitæ amittendæ periculum imminere præmonuit. Poera bene consilenti credens, & nauigationem in aliud tempus reiciens, sociis ut idem facerent cō- suluit, sed illi hæc explodentes vix mare con- scendere, quin statim exorta subito tempesta, & naui contracta, inspectante in littore Simonide, perierint. Ide ipse Simonides diis gratius & acceptus fuisse visus est, cuius salus ab imminenti exitio defensa, ruinæ quoque subtracta est: Cænanti enim apud amicum, in Cranone, Thessalæ opido, nuntiatum est, duos iuuenes ad ianuam venisse, magnopere rogantes ut ad eos cōtinuo prodiret: ad quos egreditus neminem ibi reperit. Ceterū eo mo- mento tēporis triclinium in quo cæteri epu- labantur, collapsum omnes cōuiuas opprel- sit, fabulam hoc esse si velitis credere, per me

Mortui nō finit in gradi- n ob ho- norem sibi collatum.

Val. lib. 1. cap. 7.

Mortui honorem sibi colla- tum per- ficiunt.

Val. lib. 1. cap. 8.

Massageræ.

litteris.

litteris

Lib. 3. c. 2.

Quidem credebat & miserrimum, aliquo morbo oppressum emori), quos paulatim in frusta concisos deuorabant, & summam feritatem humanitatem rati, feliciores credebat eos, qui à propria deuorabantur prole, quam qui à veris, aibus ac feris deuorabantur. Hæc Alexander ab Alexandro.

Tibareni, qui summum in voluptatibus, risu ac iocis bonū statabant, mortuos quos viuos dilexerant, ad summam perticē suspendebant, ut ita ad solis æstum & ventum exsiccarentur, ac iucundissimam parentum & amicorum memoriam nunquam amitterent, quos ab oculis suspensos semper gestarent. Scythaæ amicis mortuis eundem cum illis tumulum subibant, & graue credebat ab iisdem etiam post mortem abesse. Ägypti mori tuos sepe- lirarent.

Matth. 18. Marc. 5. Lue. 8.

Iudas vero aliam sepeliendi rationem & ab aliis gentib. diuersam habebat, defunctorum quippe cadavera in agris desertis, imo & in montib. sepeliebant, atq; vnaquæq; familia sepulcra quædam sibi propria possidebat: quod è sacra scriptura potero astrarere, in Matthæo enim legimus Domino Gerasenorum (qui trans Iordanem habitabant, apud quos Strabolacum esse ait, cuius aqua adeo pernicioса est, ut greges eandem degustantes lanam, vngues & cornua amitterent, quæ eundem ipsum esse crediderim, in quem se porci dæmonio agitati conicerunt, non vero, ut quidam existimat, in nare Galileæ,) terram ingresso duos dæmoniacos sepulcro egressos esse, quod in monte sicutum erat. Iosias etiam rex cum videret plurimos in monte tumulos, ossa eiusdem exemit, ut altari Belthel imponeret, video apud Matthæum etiam agrum coem in sepulturam peregrinorum pecunia, quam Iudas in templum retulit. Hodie etiam in Euangelio cernere est adolescentem solenni pompa extra ciuitatem ad tumulum deferri, quod funus muliti comitantur & stipant, cum ut matrem afflictam consolentur, tum vero ut defuncto honorem exhibeant: est etenim insignis actus pietatis, honoribus post mortem afficer eos, quos in vita dileximus. Ecce defunctus

4. Reg. 13. Matth. 27.

Secundo, mortuus grauis est & instans. Nihil pere pondersus: & in hoc peccator ei similis caro gra- est, nihil enim reperiri queat, quod cum peccati grauitate sit coparandum, non ferrum, non chalybs, non denique mons plumbicus. Quod ita probo: nihil est in mundo, quod aquæ maris non sustineant, lapides enim, metalla, marmora nauib. vehuntur, vnu tamen Ionam Prophetam peccato grauatum susti- lon. t. nere non potuere. Terram ait Psalmista à Deo ita firmam ac solidam creatam, ut concuti & infletri nequeat, Quis fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in seculum (a- culi. peccatum tamen ita suo eandem grauitate pondere, ut sub eodem fatigens sub pe- dibus Choro aperta fuerit, & illum & socios sceleris deglutiuerit. Cœlum vero adeo firmum ac solidum est, ut æneum illud lob ap- lob. 37. pellare non sit veritus, qui solidissimi sunt, sicut arefus: peccati tamē Anglici pondus & grauitatem sustinere non potuit. Cœlum ecce, mare, terra vnicum peccatum sustinere nequeunt, tu vero anima mea tanta tamq; grauia humeris imposita geris, an non igitur vereris, ne succumbat, non metuis ne te dehinc cœn terra deglutiatur? quamobrem onera humeris depone, & te quantocuyus exoneris.

Tertio

efferebatur. Hunc cum efferti video, veram Mortum peccatum hic cernere imaginem videor: peccatum ut ille quod corpus erat, ita hi quod collatus animam mortui sunt, & sanc verus horum typus hic erat.

Primo, quemadmodum mors extremum corpori frigus inducit, ipsumque instar glaciei reddit, ita & animam peccatum: ideo dicit Iteremias, nullum in orbe gelu reperiiri tem. 6. posse, quod ita rigescere aquam cogat, ac peccatum animam. Et sane Deus cum mundo plagas interminaretur, gelu eidem se immisurum iurauit, Gelu, inquit, sicut falsum Etil. 4. dam super terram: ut vero frigus & bruma floribus nocet, ita peccatum virtutibus animæ. Idcirco sponsa horti sui viriditatis studiosæ, Boream & Aquilonem coniurauit, ab horto suo procul spirando recederent, nec eundem persilarent, surge aquilo: calidos vero & benignos aduocat ut flores faciat excrescere, venustræ, perfla hortum meum, & fluent aro- mata illius.

Secundo, mortuus grauis est & instans. Nihil pere pondersus: & in hoc peccator ei similis caro gra- est, nihil enim reperiri queat, quod cum peccati grauitate sit coparandum, non ferrum, non chalybs, non denique mons plumbicus. Quod ita probo: nihil est in mundo, quod aquæ maris non sustineant, lapides enim, metalla, marmora nauib. vehuntur, vnu tamen Ionam Prophetam peccato grauatum susti- lon. t. nere non potuere. Terram ait Psalmista à Deo ita firmam ac solidam creatam, ut concuti & infletri nequeat, Quis fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in seculum (a- culi. peccatum tamen ita suo eandem grauitate pondere, ut sub eodem fatigens sub pe- dibus Choro aperta fuerit, & illum & socios sceleris deglutiuerit. Cœlum vero adeo firmum ac solidum est, ut æneum illud lob ap- lob. 37. pellare non sit veritus, qui solidissimi sunt, sicut arefus: peccati tamē Anglici pondus & grauitatem sustinere non potuit. Cœlum ecce, mare, terra vnicum peccatum sustinere nequeunt, tu vero anima mea tanta tamq; grauia humeris imposita geris, an non igitur vereris, ne succumbat, non metuis ne te dehinc cœn terra deglutiatur? quamobrem onera humeris depone, & te quantocuyus exoneris.

Num. 16.

Psal. 181.

Psal. 37.

Psal. 16.

Psal. 3.

Psal. 3.

Pecator
vacaret.
190.3.
hnu.29.
Sepulcra
terra obli-
tionis di-
cta.

Tertio, mortuus fōret, non minus etiam peccator, sepulchrum enim patens est guttur verum. Mortuus etiam vita caret, caret etiam peccator, & quamvis exterius vivere videatur, ictus tamē mortuus est. Peccatum enim fulmini simile est, quod enim saepe in cines- & fauillas redigit, vagina integra, illud n. corpori parcus, animam interficit. Scriptū enim est in Apocalypsi, *Nomen habes quod vi- uas, & mortuus es*, quin & sapiens, vidi, ait, *impios sepultos, qui etiam dum adhuc viuerent, in loco sicut erant*.

Quarto, exanimis nihil videt, nihil audit, non loquitur, nihil deniq; sentit, nullum deniq; vita signum præfert. Idem omnino in peccatore carnere est, qui nec oculos, lingua, sensum, vel aures habet. Neque enim sentit vulnera quæ illi à peccato infliguntur, nec diuinæ comminationes & flagella percipit, quibus Deus eum ad pœnitentiam excitare conatur: quos enim excipit ictus non sentit, nec villa ratione eisdem permouetur, ac proinde ita loquitur apud sapientem, *Vulnera uerunt me, & non dolis, traxerunt me, & non sensi*. Corpora viuentia sentiunt, & minimæ acicula puncturæ sentiscentia se retrahunt, ut semel exanimæ & mortua ne sagittæ quidem vulnus percipiunt. Id ipsum de animabus esto iudicium, quæ enim in Deo viuunt, sensu prædictæ sunt, & peccata etiam venialia calidis lacrymis eluunt: at quæ per peccatum mortuæ sunt, etiā maiora, quæ mortalia dicimus, vix sentiunt, & de grauissimis sceleribus admissis ne hilum sollicitantur. Peccator igitur sensitua potentia destitutus est, & mortuo huic adolescenti non absimilis.

Ecce defunctus efferebatur. Orem deplorādam: eodem ipse die quo adolescentis hic, domus delicium, matris spes & solatium obiit, eodem etiam elatus est, nemo namque eum sustinet, & domesticis omnibus grauis est. Quam homiū ingratitudinem culpans Psalmographus aiebat, *Oblitioni datum sum tanquam mortuus à corde*. Conquestus enim rex hic exiguum suorum erga se affectum & sui quādo aduersis premebat obliuionem, ait illis grauem fuisse, ut mortuus aliquis domesticus. Atque hæc etiam ratio est, cur sepulcra terram obliuionis metaphorica lo-

cutione appellari, nemo siquidem sepul- rum recordatur, nunquid cognoscetur in tenui- bris mirabilia tua? & iustitia tua in terra obli- uionis? Quo loco doctissimus Genebrardus, per terram hanc obliuionis, infernum inter- pretatur, in quo Deus impiorum penitus ob- liuiscitur, vel etiam sepulcrum: quod defun- etorū memoria, quam primum è viuentiū tabulis & ephemericib. eradatur, iuxta Psal- mographum, *sicut vulnerati dormientes in se- pulcri, quorum non es memor amplius*.

Magnam Martha Bethaniensis sollicitu- dinem ac diligentiam ostendit, ut frater La- zarus sanitatem recuperaret tum literas ad Christum, quem fratri amicum credebat, scribendo: tum etiam præ magno affectu la- crymando: at quam primum & mortuus est, eius oblitera est, immo factorem cadaveris ferre non valebat, *Quatriduanus est & iam fæset*. Mortuorū Quamdiu viuimus, amicinam colimus & fo- nemo me- uimus, at vbi vita fax extincta est, & sepul- crum subiimus, nullus restat amicus, & nulla nostri apud mortales viuit memoria. Quod è morte adolescentis huius facile colligere est, qui quamdiu vegetus erat & lospes, do- mus erat columen, parentum gloria, & ma- tris deliciae: at vbi viuere desit, & animam efflauit, effertur, nemo illius societatem am- bit, omnes ab eo redeunt.

Ecce defunctus efferebatur. Mortuus erat hic adolescentis, & efferebatur. Primo, quod esset orphanus & patre careret. Plurimi proh dolor hodie emoriuntur, quod patre orbati negligētia sint, vel si vero pater in viuis sit, quod aegli saepe cau- gens sit in bene instituenda familia & ad eis mortis virtutem cōmonendo, cuius negligētia sœ- filiorum. pe in causa est, ut filii pessum eant & mortem incurant. Ieremias Propheta miserabilem hanc hominum sortem deplorans aiebat, *Pupilli facti sumus absque patre, matres no- Thren. 5. stra quasi vidua*.

Secundo, quis scit an non adolescentis hu- iuentus adolescentia mortis illius causa fuerit? saepe in ipsa enim ignis est, qui cum negligitur, vita nostræ telam succedit: humor quidam fer- uens est, qui cum noo tēperatur, omnia cō- mouet, concutit & perturbat: ætas quædam prodi- ga est & dissoluta, quæ nisi cōpescatur & retineatur, omnem temporum & anno-

Psal. 87.

Iuentus

causa est,

vt dies no-

stri abbre-

uientur.

ru-n

rum facultatem dissipat. Est denique quartum illud, quod se ignorare ait, in Proverbiis. Salomon. Et quartum penitus ignoror, viam vivi in adolescentia. Hinc Aristoteles adolescentiam ratione destitutam esse ait, & cholera, igne, flamma & in inordinatis passionibus astutatem, que in hac etate potissimum se exerunt. At qualis est hic adolescentis mortuus: filius unicus maris sue.

VI. Euangelista viduæ huius calamitatem & Mors vni- infortunium exaggerans, dicit unicum tan- genitorum tum ei fuisse filium, fulcrum domus, lumen intolerabi- oculorum, baculum senectutis & omnium lis. facultatum heredem. Tristis profecto casus: soleat enim lacrymæ & dolor, iuxta amoris magnitudinem & dilectionis vehementiam meriti. Atque maternus erga unicum filium amor adeo vehementis est, ut David rex affe- stum quo integrum suum Iouathan prosequebatur, exprimens, materno erga vni- genitum amori illum æquiparabit. Doleo super te mihi Iouathan, quia sicut mater unicum amat filium, ita ego te diligebam: atque haec etiam ratio est, cur Ieremias populum monu- rit, ut luctu vngeneri peccata sua plangeret, Luctum vngeneris aetibi, item Amos cap. 8. & Zacharias cap. 12.

Exemplo rem simili confirmabo, recor- demini quæso suspitorum, & lamentorum, quæ dolens illa Anna Tobiæ mater illo ab- sente effudit, Heu, heume, fili mi, ut quid te misimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostra, solatum vita nostra, spem posteritatis nostra. At cogitare potius lacrymas & vehementes preces, quibus prudens illa Thecuitis, apud Daudem vngeneri veniam conata est impetrare, quamvis non suo, sed Afsalomo, Mulier vidua ego sum: mortuus est enim vir meus: & ancilla duos erant filij, qui rixati sunt aduersum se in agro, nullusq; erat qui prohibere posset, & percussit alter alterum & interfecit eum. Et ecce consurgens vniuersa cognatio aduersum ancillam tuam, dicit, trade sum qui percussit fratrem suum, ut occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, & deleamus heredem, & quærunt extinguere scin- zillam eam, quareliata est, ut non super sit viro meo nomen & reliquia super terram. Hinc vobis cursum desplicere potestis, quantus matris

huius luctus & tristitia fuerit, vnicum dum amittit filium, unicus maris sue.

O arcana & mirabilia Dei iudiciorum! pluri- mi abundant bonis, & carent liberis. alii ab Dei iudiciorum abundant liberis, & carent facultatibus: alii o- ci- pulenti sunt, & non nisi vnicam habent pro- lem, quæ etiam sæpe Deus auferit. At cur hoc ita fiat, nemo potest inquirere, nemo profundi- das illas diuinorum iudiciorum & consilio- rum abyssos penetrare. Hos autem certum est, esse hæc infirmiratis & malorum nostrorum remedia: quod similitudine quadam manifestius. Medicus si variis habeat, quos medicari velit eisq; diversis vexatis infirmitatibus, varia etiam pro cuiusq; morbi ratione adferit remedia & medicamenta: huic phlebotomiam prescribit, huic aliud purga- tionem, alii cucurbitas adhibet: illi rhabar- barum conducere asserit, huic sirupos & cle- stuaria, alteri denique cataporia, emplastrum, & malagmata, non secus etiam Deus anima- rum nostrorum medicus, quæ quoniam di- uersis afficiuntur morbis, diversa quoque in Iob 1. iisdem personis adhibet remedia. Huic 2. Reg. 11. aufer bona vt Iob, illi liberos, vt Daudem, a. Dan. 13. illis infamæ notam inurit, vt honestæ ma- tronæ Susannæ: aliis denique unicum aufer- prolem, ut huic viduæ.

Cur putatis, toties in sacris litteris Leonis Montis mortem comparant, est apud Iosiam impri- ni comp- mis, Quos Leo sic contrivit omnia ossa mea? tatu- tum quod crudelis sit quam maxime & ne- mini parcens, tum vero quod via, per quæ hominem aggreditur & iuadit in certe- sit & occultæ. Leo enim dum per astantes Af- ricæ arenas incedit, vestigia impressa, cauda per terram serpenti, delet, ut, cum nulla ap- pareant vestigia, nemo resciat, quo se cele- rit, aut ubi cubilia locatit, atq; ita semper se- curus obambulat. Idem imitatur & mors; ne- mo enim resciere potest, quibus viis accedit, qua ratione oppressura sit, nefrigore emotia- ris, times, quod vir erit, consuetatis calida, vina, aromata, aliaq; vehementiora, atq; hinc febris nascitur, quæ te hinc abripiat, in mortis igitur vestigia nequeunt agnoscere.

Adbac Leo ad clementiam & benignitatem pronus est, libenter ignoscit, & dimittit. In malis agit

agit & iustis, quod ut confirmet, historiam producit prophetæ illius stolidi, quem Deus ad Ieroboam misit, vetans ne apud illum, vel apud alium, quemquam cibum sumeret: at cū à Pseudoprophetā ad prandium esset invitatus, & apud eum coinedisset, in via à leone fuit dilaniatus: qui tamen leo adeo sc̄ humānum ac benignum præstit, ut nec sanguinē eius biberit, nec membra dilaniarit, immo ne quo cui Propheta infederat, illum damnum intulerit, nec prius ab eo recesserit, quam ab aliquo terræ mandatus esset. Cu:us rationē reddens Gregorius ait, primo eum occisum ut præuaticantem & Deo inobedientem, at seruatum ut Prophetam & Dei ministrum. Quidquid de rei veritate sit, mors leæna est quæ nec adolescenti, etiā unico matris filio, parcit. Cum pompam & apparatum illū fuit, nebrem quo adolescentis hic ad tumulum defertur, considero illustri eum familia natū & opulentum fuisse comperto, plurimi namq; funus comitantur, nō illius solo intuitu, sed maiorū: ita facit & mundus, neq; enim tanti ille propriam virtutem, quanti maiorū dignitatē & honorem facit. Hæc sc̄. trutina est cui mundus homines impositos ponderat, non enim vider quæ nostra sunt, aut quæ nostro in horto creuerunt, ut mercedem inde nobis aliquam reddat, at solum quæ aliena sunt & quæ hæreditate ad nos deuolunt, quā obrem cæsus merito iudex poterit appellari.

Mundus reuera idem nobiscum agit, quod olim adoratores Nabuchodonosoris, qui relictore rege adorarunt statuam eius, & genu flexo eidem supplices facti sunt: ita quoque mundus non adorat hominem, nec meritos meritis afficit honoribus, sed imagines summas & inanes maiorum statuas colit. Hæc sc̄. scilicet mundi stultitia.

Aliud etiam in fronte adolescentis huius epigramma inscriptum lege, non semper, sc̄. filios parentibus esse similes, sed breuià parentum degenerare virtute, & facinoribus. Statua Nabuchodonosor caput habebat aureum sed quo descendebatur profundius, quo & metallum vilescebat magis, ut tandem in luteos pedes descenderit, ita quoque in mundi statua membra caput non refertur, nec parentes filii, sœpe namq; patres &

Tom. 2. Pars AÆtua.

capita aurea sunt, filii non nisi ferreī plumbi & lutei.

In genealogia Christi primi patres fuere anrei Abraham, Isaac & Iacob, sed posteriores fuere adulterio & idolatria infames. Quod Isaías Propheta deplorans ait, *E radice cætubri exibit basiscus*, id est ætas parætum *Item 17.* peior auis, mox datura progeniem vitiösorem, & è parentib. sceleratis filii prodibūt sc̄. letatissimi, alibi vero ait, *propterea plantabis plantationem in infidelē*, & *germen alienum seminabis*. Id est, Egregiam & fæcundam Ecclesiæ vineā plantasti. Domine, sed steriles in septis infidelium tibi sureculos produxit. Nulla autem in orbe repetitur herba, quæ fructum proferat aut florem principio suo contraiū: rosa rosam, flos florem, spinam spinam: at si spinam rosa, & flores alienum quid proferent, prodigiū loco id habetur. At hoc non nisi in humana natura reperitur. Reuertamur ad adolescentē nostrum, qui præterquam quod adolescentis & quidē vnicus esset, viduę etiam filius erat. *Et hec vidua erat Minutum singu-* Deus vi- la Euangelista commemorat, ut co magis fi- duarum lithiū morte exaggeret & matris luctum, singulare simulque, ut demōstrareret, quam singularem curam ha- bet. Deus viduarum rationem habeat, cum hu-

ius respectu hodie tam celebre miraculum edat. Deus enim patronus & adiutor pupillo- rum est & viduarum. *Vnde Dauid, Dominus Psal. 145.* *custodit aduersas, pupillum & viduam suscipiet.* Illorum protector est: testatur id eius nomi- ne Moses, *Vidua & pupillo non nocebitur, si la-* *Exod. 12.* *seritis eos vociferabuntur ad me, & ego exaudiā* *etiamorem eorum & indignabitur furor meus,* *percussamq; vos gladio, & erunt uxores vestra* *viduæ, & filii vestri pupilli.*

Consolamini igitur viduæ, sumite ani- Deus iu- mos orphani: Deus vestrum se in dicem fore dæx est or- pollicetur, & si forte coram tribunalibus ci- phanorum ulibus ius vobis non administretur, in cælo & viduariū coram diuino haud dubie æquitatem vestrā obtinebitis. *Constat hoc Psalmista, Tur- Psal. 07.* *babuntur à facie eius tauri orphani & in-* *dicu viduariū. Protector etiā vester est, quod* *afficerit sapiens. Non despiciat præces pupilli, nec Ecc. 35.* *vidua si effundat loquacem gemitus. Unique Matth. 12.* *tutor, quod egregie Matthæus ostendit, qui Dominum Pharisæis obiecisse ait, quod* *Mm bona*

Lue. 21.

2. Reg. 14.

bona viduarum deuorarent. Oblatio quoque illa viduæ apud Lucam, quæ minuta duo in Gazophylacium misit pluris à Christo facta est, quam pinguia & opulenta Pharisæorum donaria.

Cordata quoque illa Thecuitis quæ Absalom, yeniam impetratura, Davidi ad pedes procidit, quo citius & melius exaudiretur, à Iaoab consilium accepit, ut viduæ habitum assumeret & formam Heliodorus templum Ierosolymitanum expoliaturus, à Pontifice inhibitum fuit huiusmodi facinus aggredi, quod pecuniae essent, quæ in pupillorum & viduarum alimenta sustentationemque impenderentur. At cum bene consuleat sanguinolentus ille tyrannus nollet credere, duo iuuenes eius se conatib. opposuerunt, viduarum patrocinium assumentes, qui tam acriter & grauerter in eum animaduertere, ut & à conatu eum desistere coegerint & vita pene spoliariant. Ecce hoc etiam loco Christus in viduarum fauorem, misericordia motus, luculentum miraculum edidit.

Misericordia motus super eam. Matris ecce miseretur, cum vñica eam orbatam cernit prole, filii quoque miseretur quod ad mortem eum damnatū, & in cineres & putredinē redigendū scire: quod insignis quædam historia faciet manifestius. L. Claudius grauissimi criminis accusat L. Pisonem, qui cum iudicium sententia iamiam condemnandus esset, eorum genibus opem implorans aduolutus est, quoque magis eos ad misericordiam fleteret, luto faciem oppleuit, quo facto ita omnium animos ad sui misericordiam permouit, cunctorū ut suffragio fuerit absolutus. Idipsum præstisſe hic videtur & Christus, videt enim faciem illius præ morte paleſcentem, & iam iam illum in cineres & putredinem redigendum, illius misertus est, taceite quodammodo dicens. *Quamvis hominem è limo & luto condiderim, tamē, ob iniſtitia originalis donum & arboris vita mirabiles influxus, immortalis erat: at quam primum ut peccatum admisit, morti & cineribus adiudicatus est: quem quoties ita deformatum & miserum intueror, non possum quin illius miserear, & benignum me erga illum ostendam.* Hocce mihi suggestit David,

dum quodam Psalmi loco ait, *Recordatus sibi Psal. 106. quoniam puluis sumus, homo sicut fænum dies eius.* Illius opem etiam implorans Iob, aliud efficacius ad eum permouendum argumentum non depropmtit, quam lutum & cinerem ostendendo: *Memento quod sicut lutum lob. 10. feceris me, & in puluerem reducas me.* Idem ipsum argumentum hodie Dominum permoueret, ut mortui eiusq; matris miserearuntur.

Misericordia motus super eam. Adeo vmeritata huic viduæ lacrymas ablererent, & eamdem in maximis dolorib. consolatus dixerit, noli flere afflita mater, neq; enim omnis tua spes concidit aut amissa est, videbis rediuium filium, & ille te, ostendat tibi siquidem ob oculos, quo in viduas sim affectu, quam pronus semper & proclivius in iisdem iuandis. *Noli flere,* si te lacrymas, cessent spirata, desinant lamenta, inhibe flerum, quasi dicaret, si scires mulier, quoniam quis bonis cumulatur, qui hinc morte abiipiuntur non fleres profecto, immo filio congratulareis, Salomonis secuta consilium, qui se magis *Eul. 4.* mortuos, quam iuuentes laudasse ait.

Solcabant Persæ, ut huius rei veritatem ostenderent, mortuos purpura, quæ regum & triumphantium vestis, induere, & lauri ramū in manus tradere: & hoc modo felicem mortuorum statum, & ingentem Deorum in eodem benignitatem bonitatemque declarare, qui illos a vita huius militia liberatos in alia pace florentem & bonis omnibus cumulata, quiete floridam (quod lauri ramus denotabat) deduxissent. Quod olim veteres in isto hoc schemate denotarunt, hodie Christus miracul s ostendit, dum matrem in filii funere lacrymantem, fistere iuber flerum, eam consolatus, filio imperat, ut feretro surgat.

Adolescens ibi dico surge. Dominus igitur feretru accedens, eiusq; manus & mortis fauces apprehendens, illi imperat, ut surgat, huic vero ut hinc decedens adolescentem viuum stat. *Surge adolescenti feretro,* loculo egredere, spiritus vitales & vitam deposita refuisse. Et ecce mortuus surrexit in pedes stans, & simul nos docet, si è peccato surgere, vitam meliore ingredi velimus, de morte nobis esse cogitandum, quæ cōmuniis omnium nostrū holtis est, quiq; nō minus iuuentæ feroci, regis potentia

Mortem
mem
villis
faltor

4. Reg.

Mal.

4. Reg.

tentiae & maiestati, quam imbellis senectas
poplitibus, & pauperum tabernac parcit.

Exod. 32. Moses Hebreis idololatrie morbo affec-
tis, & vituli adorati veneno infectis salutare
præscripsit antidotum: vitulos namq; quos
colabant in cinaeres rediget, eosq; morbos
voluit imbibere, vt quod adoratum illis mal-
lum & petriciæ attulerat, in cinaeres & mi-
nimum puluerem redactam, afferret reme-
dium & languidis medicamen foret. Quid
non adorant in mundo homines? hic mu-
lierculas, ille pecunias: alius honores, alius
dignitates & munia, omnes deniq; meram
vanitatem. Hęc omnia in cinaeres redant, &
continua quadam confederatione imbibant,
& præsentissimum morbis suis remedium
experientur.

4 Reg. 4. Naaman à lepra iam purgatus, duo plau-
stra terra Israel in Syriam aduexit, ne im-
postorum idola adoraret. Quid hic docemur?
nihil profecto aliud, quā eos, qui memoria
& intellectus plaustro cinaeres mortis impo-
nunt, eosque semper in oculis gerunt, fidele
Deo obsequium exhibituros, nec mundi
idola adoraturus.

Exod. 118. Expertus hoc erat David, & quotidie hoc-
ce collyrio oculos abluebat, ait quippe de se
quodam loco, *Confiderauit vias meas & con-
uerit pedes meos in testimonia tua*, vidi, inquit,
in via mea errare, ideo aliud iteri instiri, &
Dei vias ingressus sum. Vel *confiderauit vias
meas*, id est, nouissima mea, mortem, iudi-
cium, infernum & gloriam cœlestem, & hęc
me meditatio induxit, vt vias meas pedes
conuerterim, cumque in perniciem & perdi-
tionem tenderem, in semitam salutis eos-
dem reuocau & reduxi.

4 Reg. 13. Quamprimum autem vt Christus impe-
rasset vt surgeret, surrexit in pedes, stetit, ma-
trem amplexus est, & omnes in admirationem
rapuit. Similem omnino casum in Regum hi-
storia legere est, & æque prodigiosum: Mor-
tuus quidam magna hominum multitudine
comitante ad sepulcrum extra urbem defe-
rebatur: sed ecce apparent eminus larrones
Moabitas, qui omnem hanc turbam in fugā
coniecerunt, adeo vt cadaver abiecerint & fu-
giendo vias consulerint. Sed forte fortuna
in Elisei sepulcrum nihil minus cogitantes

illud deiecerunt, quamobrem mox vt sacra
vatis ossa tetigit, ad vitam rediit rediuium
& vna cum ceteris fugę se dedit. *Quidam au-
tem sepelientes hominē viserunt latrunculos &
proiecerunt cadaver in sepulcro Elisei, quod cum
tetigisset ossa Elisei, renixit homo, & stetit super
pedes suos. Hic igitur idem omnino miracu-
lum cernere est, ille defunctus Elisei ossa
tangit, & viuit, hic Christus manuferetur
contingit, & adolescentis erectus stetit in pe-
des, vt omnes in admirationem raperentur,
vitam & vos, Auditores.*

Quamobrem ipsum demiremini, & ani-
mo voluite, quidquid in adolescentis huius
resurrectione peragi videtis: ad litteram de
mortuo his sermo est, sed vobis statuere,
mystice de peccatore hęc omnia intelligi
posse illius mortuum est corpus, huius ani-
ma, & vterque in misero versatur statu: ille
mortis horrorem, hic peccati periculum a-
perit: primum evitari nequit (mors enim
communis omnibus,) alterum potest, & e-
uitandum est. Peccatum igitur fugite, mor-
tis recordemini, vobisq; persuadere, nemini
illam parcere, non nobili, non iuueni, non
in dignitate constituto, non diuiniis abun-
danti: omnes ferit sine ylo respectu aut in-
tuitu. Testis sit adolescentis hic, qui unicus e-
rat matri sua, honesto loco natus, in ætatis
flore constitutus, ad magna natus, diuiniis &
honoribus destinatus: mors tamen ei non
parcit, sed in altero vt compareat mundo, co-
rä diuino tribunali imperat. De morte igitur
cogitate mortales, nobiles, iuuenuli, diu-
niisque abundantes, mortem semper in ocu-
lis gerite, & adolescentem hunc pallidum
vobis proponite.

Dici autem non potest Domine, quam
mortis sit memoria vtilis & salutaris quinet-
iam necessarium est, vt qui olim præclarum
hoc edidisti miraculum, noua iam etiā edas
& similia, id est, animas nostras exanimes, re-
danimes, & ad vitam reuoces. Sunt siquidem
peccato mortuę, quas si manu misericordiæ
tuę tetigeris, vitam illis haud dubie resti-
rues. Sunt enim filiæ unicæ, vnde Propheta,
& de manu carnis unicam meam: sed iam am *Psal. 21.*
tumulo, nisi succurras, inferenda Ecclesia,
quę carum mater est, gemit, plorat, & lu-

ger, ipsa est vidua illa, quæ iucundissimo tuo conspectu viduata est. Hanc igitur consolare, illius lacrymæ te permoueant, illius filios exsuscita, qui cum semel ad vitam redierint, magno in te affectu laudum carica in hoc mundo tibi deponent; expectantes hic interim, donec in altero te dilaudent, ad quem Pater, & Filius & Spiritus sanctus deducant, Amen.

Aliam concionem vide in *Quadragesimæ post Dom. 4.*

DOMINICA XVI. POST
PENTECOSTEN.

Partitio.

- II. De inuidia adumbrata.
- III. De peccato malitia in Sabbatho.
- IV. De Pharisæis Christi obseruatoribus.
- V. De aliorum censore ipso in primis culpabilis.
- VI. De ingressu Domini in domum.
- VII. De hydropico.

Cum intrasset Iesus in domum cuiusdam
Principis Pharisæorum sabbatho mandu-
care panem, & ipso obserabant eum...

F. I G. V. R. A.

22 Reg. 13. **A**bsalom Davidis filius ex Maacha filia regis Gessur progenitus, quo nullus unquam inter mortales vixit pulchrior & elegans, sed qui deinde nescio quo dominandi astro percitus, aduersus patrem virum missimum conspirauit, quo se iniuriam ab Amnone fratre tum sibi, tum sorori impri- mis, illatam viceretur, epulum solenne instruxit, in quo vita eius retendit insidias. Hodie vero populus Iudaicus, omniū in- di nationum caput ac rex, nefando quodam affectu in transuersum actus, ut se de Iesu Christo fratre suo secundū carnem vindicaret, Pharisæum quoddam coniurum adhuc, ut eum insidiose circumueniat, & vitam illius in discrimen vocent. O proditionem, perfidiam derestandam! Sed o bonitatem incredibilem! Variæ illi struuntur inuidiae, ipse tamen edit miracula, & hydropicum fa-

nat. De hoc hodierna die locuturus sum, auxilium si spondeat Paraclitus spiritus, & omnipotens intercedendo Deipara. Idcirco salutem illi offeramus Angelicam, Ave Maria.

Ingenio & eruditione præstans Alanus, & eterno proinde dignus nomine, cum inuidia & mentem faceret, ita eandem defensio natum, *Inuidia quod monstruosum monstrum est aut quod damnosum damnum est que culpabilis est que penitior pena est* Hæc est error & cœptitia abyssus, humanae mentis abyssus, contentio stimulus, corruptionis aculeus. Et bene quidem omnes ad unum Pàtres illi suffragantur, qui miris quibusdam colotibus, ipsam depinxere.

S. Cyprianus in primis Afer natione, Episcopus Cathaginensis & Martyr sub Imp. Valeriano circa annum salutis CLX. quodam loco ait: *Inuidia radix & malorum omnium, fons cladum, seminarium delictorum, materia culparum: mala cetera habent terminum, inuidia autem est malum: iugiter permanens & sine fine peccatum. Inuidum autem alio loco describens, afferit hunc bestia ab similem non esse. Hinc, inquit, vultus minus & bonus aspectus, pallor in facie, in labiis tremor, stupor in dentibus, verba rabida, effrenata coniuria, manus ad cædu violentiam prompta, etiam si à gladio interim vacuatio tamen furiata mente armata.*

Pfodeat post hunc magnus Augustinus, *Inuidia, inquit, est filia superbia, usque a matrem verbis. & vero est filia, &c. Inuidia est odium alienæ felicitatis. Inuidia est atque respectu superiorum quia eis non aequaliter, respectu superiorum ne sibi aequaliter, respectu pauperrim, quia sibi aequaliter. Imo vero loquens alibi in eiusdem descriptione procedens, vitium id diabolicum appellavit, quo solo diabolus lib. dicitur est & in expiabilitate & in sempiternitate: Christus neque enim Lucifer ad inferos detrusus est, quod aliena diripiisset; inuidam necem intulisset, alterius thorum violasset, sed quod homini inuidisset.*

Alia loquens & sane tertiaria illi elogia; & colores exoticos tribuit Chrysostom. *Inuidia, inquit, pestiferum malum, hominem in diabolus conditionem, ac in demonem immittit: sumum conuerit. Per eam mors venit in mundum: eam suadente interfecit Abel, David vita periculum aauit & Christus Iesus in cruce adiit.*

Aucto-